



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet**

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &  
Festos, ab ipso Auctore confectus

**Stengel, Georg**

**Ingolstadii, 1651**

11. Multa, in Rep. bellorum esse emolumenta.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-45699**

lare auxilium, Dei opem agnoscens David in illas laudes incaluit: *Quis Deus præter Dominum? aut quis Deus præter Deum nostrum? Deus, qui præcinxit me virtute, qui docet manus meas ad prælium, & posuisti ut arcum arcum brachia mea. Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non conuertar, donec deficiant. Confringam illos, nec poterunt stare: cadent subtus pedes meos. Et præcinxisti me virtute ad bellum.* Disputat Vegetius copiosè de ijs qui sint maximè idonei ad bellum, ratione scientiæ, patrij cæli, constitutionis corporis, educationis, exercitij. Laudat rei bellicæ artes, quia nemo facile metuit, quod se bene didicisse confidit. *Etenim in certamine, ait, bellorum exercitata paucitas ad victoriam promptior est, quàm rudis & indocta multitudo exposta semper ad eadem.* Postea de diuersitate patriæ disputans inquit: *Constat quidem in omnibus locis & ignavos & strenuos nasci. Sed tamen gens gentem præcedit in bello, & plaga cæli non tantùm ad robur corporum sed etiam animorum plurimum valet, & omnes nationes quæ vicina sunt soli, nimioq; calore siccantur, amplius quidem sapere, sed minus habere sanguinis dicuntur: ac propterea constantiam & fiduciam cominus non habere pugnandi, quia metusunt vulnera, qui exiguum sanguinem se habere nosserunt. E contra Septentrionales populi remoti à solis ardoribus, inconsultiores quidem, sed tamen largo sanguine redundantes, sunt ad bella promptissimi. Tyrones igitur de temperatioribus eligendi sunt plagis, quibus & copia sanguinis suppetat ad vulnerum mortisq; contemptum, & non possit deesse prudentia: quæ & modestiam seruat in castris, & non parum prodest in dimicationibus vi consilijs.* Hæc & plura ibidem Vegetius disserit ad audacem, fortem, prudentem, vno verbo, bonum militem cognoscendum. Et vera esse sino. Sed hæc omnia superat auxilium Dei, quod fortes facit & prudentes milites; & victoriam affert. Quis enim vinceret omnipotentem?

Psal. 17. 36.

Vegetius lib. 1. de re militari cap. 1. 2. 38 &amp; seqq.

Octaua caussa, quia naturali ratione Philosophi, & nominatim Philosophorum Princeps Aristoteles, cognouerunt emolumenta belli. Hinc Aristoteles bellum numerat inter ea agibilia, quæ vitæ humanæ vtilia & necessaria sunt. *Diuisa, inquit, est vita in negotium & otium, bellumq; & pacem.* Et paulò post: *Bellum, ait, gratia pacis, negotium autem gratia otij, necessaria & vtilia gratia hominum.* Ac rursum, *Oportet posse & in negotijs versari, & in bello præferen-*

XI.

Lib. 7. Polit. cap. 14.

*preferenda est tamen pax & otium.* Quia scilicet hæc sunt fines, ista media. Vnde in eodem libro ait; *Pates igitur quodd rei bellica finis bona sunt existimanda, sed non ut finis supremus, sed gratia illius.* Itaque lex ipsa naturæ suggerit hominibus, eos ius habere propulsandi à se iniurias aliorum, idque duobus modis, vel defendendo scilicet & prohibendo ne inferantur; vel etiam aliquo modo vlciscendo & amouendo illas, ut sic denique satis tuti & incolumes esse possint. Verùm contingit subinde, ut id non alia ratione, nisi vi bellica efficere possint, quando nimirum non est aliquis utriusque parti communis superior, ad quem pro obtinenda iniuriæ compensatione & vindicta recurratur. Quare iure ac meritò tunc ex ipsa lege naturæ bellum est suscipiendum. Si igitur *bella gerimus, eam ob causam,* teste Philosopho, *ut in pace viuamus,* an non causam habet Deus, ut bellari sinat? *Suscipienda bella sunt,* ait de officijs disputans Tullius, *ut sine iniuria in pace viuatur.* Cui eisdem de officijs disserens S. Ambrosius ad stipulans ait: *Fortitudo, qua per bella tuetur à Barbaris patriam, vel defendit infirmos, vel à atrocibus socios, plena iustitia est.* Cui hæc causâ permittendi belli non sufficit, nihil sufficit, estque Meneclidi similis, qui Epaminondæ gloriæ inuidens, suavit populo, ut pacem haberet bello potiozem.

Aristor. lib.  
10 Ethic. c. 7.

Plutarch. in  
Epaminond.

XII.

At Epaminondas ei dixit: *Fallis ciues tuos, qui otij nomine eos ad seruitutem vocas. Pax enim bello paratur: nec enim tueri licet, nisi ciues sint ad bellum instructi.*

At in bello multa & magna scelera perpetrantur? & semper pars altera causam fouet iniustam, cum iustitia pro utraque stare non possit? Ita est. Sed communis est ista quaestio, cur Deus peccata permittat? & cur permittat bellum vnde sunt peccata? At non est necesse, ut qui bellum gerit, etiam contra Deum pugnet ac peccet. Nam imprimis, etsi non potest utriusque partis iusta esse causa ut bellat, potest tamen fieri, ut neutra peccet, quando scilicet pars altera inuincibiliter ignorat, se habere causam iniustam. Deinde si bellis & peccatis necessaria esset connectio, nemo militaret sine peccato. Vnde ergo tot sanctos milites habebimus? cur Abraham, cur Moyses, cur Iosue, cur Gedeon, cur Dauid, cur Machabæi, cur alij tantopere laudarentur? Atque esto bellum multis sit occasio, cupidè, auarè, crudeliter, impie agendi;